

ÅMÅLS KOMMUN

Åmåls kommuns

Handlingsplan för Energi- & klimatstrategi

Bilaga 2 till kommunens "Energi- & klimatstrategi"

Version 2018-04-09

Energi- & klimatstrategi (Huvuddokument)
Nulägesbeskrivning (Bilaga1)
Handlingsplan (Bilaga2)
Uppföljningsmanual(Bilaga3)

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte	3
1.2. Metod	3
1.3. Avgränsning	3
1.4. Läsanvisning.....	3
2. Mål.....	4
3. Hur når vi våra mål – Strategiska Vägval.....	4
3.1. Föregångare	4
3.2. Klimatplanering.....	5
3.3. Innovationer	5
3.4. Attraktiva samhällen.....	5
4. Fokusområden och satsningar	5
4.1. Hållbara transporter	6
4.2. Klimatsmart och hälsosam mat	6
4.3. Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster	6
4.4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler	6
5. Åtgärds katalog.....	7
5.1. Åtgärdsanalys och prioriteringar	7
5.1.1. Hållbara transporter	7
5.1.2. Hälsosam och klimatsmart mat	7
5.1.3. Förnybara och resurseffektiva produkter & tjänster.....	8
5.1.4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler	8
5.1.5. Övrigt.....	8
6. Handlingsplanen och dess uppföljning	9

1. Inledning

Den kommunala organisationen i Åmål har mycket att vinna på att arbeta aktivt med att minska sin energianvändning och ställa om till alternativa bränslen. Energi- och klimatarbetet är en viktig del i att utveckla den kommunala organisationen för att på bästa sätt förbereda sig att möta framtiden. Handlingsplanen lyfter fram vad den kommunala organisationen i Åmåls kommun satsar på för att röra sig i riktning mot sina mål och ambitioner. Handlingsplanen ska även bidra i arbetet att nå uppsatta nationella och regionala mål inom energi- och klimatområdet.

1.1. Syfte

Handlingsplanen syftar till att och prioritera strategiska fokusområden för kommunens energi- och klimatarbete samt identifiera förslag på åtgärder och satsningar inom dessa områden.

1.2. Metod

Åmåls kommun har arbetat fram en nulägesbeskrivning för den kommunala organisationens energi- och klimatpåverkan. Årlig uppdatering och analys av denna ligger till grund för den aktuella handlingsplanen. Viktiga fokusområden för den kommunala organisationen identifierats utifrån rådighet, potential och drivkrafter hos organisationens verksamheter och bolag. Inom varje insatsområde har exempel på planerade åtgärder identifierats i dialog med tjänstemän och politiker.

1.3. Avgränsning

Exempel på åtgärderna och aktiviteterna som är föreslagna i planen är valda utifrån dagens förutsättningar och utifrån bedömningen av vad den kommunala organisationen har möjlighet att genomföra och påbörja inom de närmaste åren. Framtida politiska beslut kan komma att ge nya förutsättningar för vad som är möjligt att genomföra. Åtgärder och aktiviteter i handlingsplanen omfattar endast det kommunen har rådighet över. Med rådighet menas det man har direkt möjlighet att påverka i dagsläget.

1.4. Läsanvisning

Kapitel 1	- Handlingsplanens bakgrund, syfte och upplägg presenteras
Kapitel 2	- Sammanfattning av målformuleringarna
Kapitel 3	- Beskrivning av arbetssätt
Kapitel 4	- Beskrivning av fokusområden och satsningar
Kapitel 5	- Beskrivning av planerade och föreslagna åtgärder
Kapitel 6	- Beskrivning av uppföljning

2. Mål

Allt framtidsinriktat arbete behöver en ledstjärna, en vision som visar färdriktningen. Alla mål som kommunens enheter ska jobba utifrån är numera kopplade till visionen "Sveriges mest gästvänliga stad". Visionen är således en integrerad del i det vardagliga arbetet. Med utgångspunkt från detta har målen för energi- och klimatstrategin arbetats fram.

Energieffektivisering	Byggnader och Teknisk försörjning	Transporter	
Målsättning år 2030	-25%	-25%	Jämfört med 2009

Andel förnybart bränsle	Byggnader och Teknisk försörjning	Transporter	
Målsättning år 2030	98%	100%	Av den tillsatta energimängden

3. Hur når vi våra mål – Strategiska Vägval

För att genomföra den omställning som är nödvändig för att nå våra energi- och klimatmål så krävs engagemang och delaktighet från alla i kommunens verksamheter – från ledare liksom medarbetare. Det behövs en gemensam metod och strategi för att driva utvecklingen framåt. Det systematiska energi- och klimatarbetet i kommunens verksamheter kommer i likhet med Västra Götalandsregionens satsning för fossiloberoende 2030 att utgå ifrån fyra arbetssätt – strategiska vägval. Vägvalen ska på olika sätt stimulera till förändring. Genom att låta alla satsningar och åtgärder genomsyras av alla fyra arbetssätten kan vi säkerställa ett brett och kraftfullt angreppssätt för att nå våra mål.

3.1. Föregångare

– *Vi skall vara föregångare för ett gott liv i en fossilfri framtid*

Kommunen och dess verksamheter ska utföra och prioritera åtgärder inom sina verksamhetsområden för att visa ansvar och ligga i framkant i omställningen. Vi ska göra medvetna inköp, investeringar och satsningar som bidrar till att skapa efterfrågan på framtidens lösningar. Konkreta insatser som vi i kommunen kan arbeta med i våra verksamheter är exempelvis att succesivt byta ut fordon som drivs med fossila bränslen, tillaga vegetarisk och lokalproducerad kost samt underhålla fastigheter på ett hållbart sätt. Även offentlig upphandling och så kallad innovationsupphandling är viktiga verktyg. Andra exempel är hållbara investeringar dvs. att se till att inte investera pengar i företag som exploaterar fossila tillgångar.

3.2. Klimatplanering

– Vi klimatplanerar för framtidens samhällsstruktur

En fossiloberoende och energieffektiv framtid förutsätter en planering som gör det möjligt. Med nytänkande samhälls- och klimatplanering kan vi som kommun effektivisera energianvändningen, minska utsläppen av växthusgaser, hantera effekter av klimatförändringar samtidigt som vi ökar människors möjligheter till ett hälsosamt och gott liv. Genom att satsa på gång, cykel och kollektivtrafik kan vi frigöra ytor för klimatanpassning. Det innebär att vi kan planera för minskade utsläpp samtidigt som vi planerar för att förhindra skador av översvämningar och andra klimateffekter. Dagens vatten- och avloppssystem räcker inte till för att ta hand om mer regn och skyfall. Planering för nybyggnation av bostäder behöver ske så att klimatpåverkan från såväl byggprocessen som driften blir minimala.

3.3. Innovationer

– Vi investerar i testarenor och innovationer som bidrar till utveckling och jobb

Åmåls kommun har förutsättningar för att utmärka sig som en växtplats för framtidens fossilfria lösningar. Genom att våga vara med och testa nya angreppssätt kan vi vara med i framtidens utveckling av produkter och samhällslösningar som underlättar omställningen lokalt, regionalt och globalt.

3.4. Attraktiva samhällen

– Vi utvecklar attraktiva samhällen och verksamheter där det är lätt att göra rätt

Vi som kommun har en viktig roll för att tillsammans med andra aktörer såsom brukare, företag och föreningar samskapa smarta lokal- och verksamhetsanpassade lösningar i omställningen. Här ska samarbete kreativitet och resurseffektivitet vara i fokus.

4. Fokusområden och satsningar

Omställningsarbetet omfattar alla kommunens verksamheter. Samtidigt är det viktigt att fokusera på de områden där kraftfulla insatser kan få störst effekt. I Västra Götalandsregionens process med att ta fram ovanstående strategiska vägval/arbetsätt har fyra fokusområden prioriterats, liksom satsningar inom respektive område vilka ska bana väg för en fossiloberoende region 2030.

I Åmål kommuns handlingsplan för energi- och klimatstrategi använder vi oss av samma benämning på fokusområden och satsningar och lägger tyngden på nr 1 och 4 – det vill säga de områden som berörts i vår tidigare energieffektiviseringsstrategi. I vår nya energi- och klimatstrategi kommer vi beröra även nr 2 och 3 genom att väva in vår livsmedel- och måltidspolicy och övriga strategiska dokument såsom näringslivsprogram, översiktsplan och kommunvision. Tanken är att alla områden i handlingsplanen ska ingå i nulägesbeskrivningen när arbets sättet förankrats hos respektive verksamhet.

FÖRE-
GÅNGARE

KLIMAT-
PLANERING

INNO-
VATIONER

ATTRAKTIVA
SAMHÄLLEN

SATSNINGARNA GENOMSYRAS AV ALLA ARBETSSÄTTEN

Varje satsning behöver genomföras av alla fyra arbetssätten för att vi på ett effektivt sätt ska lyckas nå klimatmålen och samtidigt bidra till regional utveckling och ett gott liv för invånarna.

4.1. Hållbara transporter

- Klimatsmart resande i arbetet där fler väljer gång, cykling och kollektivt resande
- Accelererad omställning till fossilfria fordon
- Klimatsmarta möten

4.2. Klimatsmart och hälsosam mat

- Främja hållbart lantbruk
- Öka andelen lokalproducerade och klimatsmarta måltidslösningar
- Minskat matsvinn

4.3. Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster

- Större marknad för biobaserade drivmedel
- Tjänster och cirkulära varor
- Design för en hållbar livsstil

4.4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

- Flexibla klimatsmarta bostäder
- Effektiv renovering av befintlig bebyggelse

5. Åtgärdsförslag

För att konkretisera ovanstående fokusområden arbetas förslag på åtgärder fram genom analys av den årliga uppföljningen. Åtgärderna tas fram årligen i förvaltningarna och presenteras utifrån de fyra strategiska fokusområdena.

5.1. *Åtgärdsanalys och prioriteringar*

Verksamheterna i den kommunala organisationen ska utifrån den årliga uppföljningen analysera sin energianvändning och klimatpåverkan. Utifrån analysen prioriteras förslag till åtgärder som bör uppfylla minst ett av nedanstående kriterier:

- Åtgärden leder till omfattande utsläppsminskningar inför år 2030.
- Den kommunala organisationen har stor rådighet i frågan vilket innebär att åtgärden har stor sannolikhet att vara fullt genomförbar.
- Åtgärden syftar till att bryta den ökande trenden i våra levnadsvanor och därmed undvika ökade utsläpp i framtiden.
- Åmåls kommun inspirerar och föregår med gott exempel även om åtgärden inte i sig leder till omfattande utsläppsminskningar.

5.1.1. *Hållbara transporter*

Strategisk inriktning

Den strategiska inriktningen för att öka andelen hållbara transporter är att i första hand prioritera åtgärder som förändrar och minskar den kommunala organisationens användande av fordon och transporter. Fokus är att aktivt arbeta för en infrastruktur som skapar förutsättningar för att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta. Utöver det ska organisationen arbeta med att skapa strukturer för en effektiv mobilitet som innefattar en blandning av kollektivtrafik, personbilar samt IT-lösningar.

Förslag på åtgärder skulle kunna vara:

- Utredda förutsättningar för eldriven fordonsflotta
- Starta styrgrupp upphandling
- Ansöka om medel för laddstolpar
- Vi ställer krav vad gäller utsläpp vid transporter
- Vi undersöker förutsättningarna för samdistribution av lokalt producerade livsmedel
- Vi undersöker metoder för sparsam körning och ruttoptimering
- Vi satsar på att öka antalet på klimatsmarta/resfria möten
- Vi ser över och uppdaterar kommunens resepolicy

5.1.2. *Hälsosam och klimatsmart mat*

Strategisk inriktning

En betydande del av växthusgaser kommer ifrån livsmedelsproduktion. För att uppnå klimatmålen är det nödvändigt att minska köttkonsumtionen och öka andelen inköp av lokalproducerad mat. Det behövs även mer kunskap om hur vegetariska råvaror tillagas. Detta är viktigt då en omställning till mer vegetarisk kost kommer att vara beroende av förändrade värderingar och normer.

Förslag på åtgärder skulle kunna vara:

- Insatser för minskat matsvinn
- Utredda förutsättningar för utsortering av matavfall
- Undersöka förutsättningar att öka andelen inlagrad kol genom att låta beta permanenta gräsmarker (kommunens marker)

5.1.3. Förnybara och resurseffektiva produkter & tjänster

Strategisk inriktning

Konsumtionsmönstren av varor och tjänster påverkar utsläppen av växthusgaser. För att minska denna klimatpåverkan är det därför viktigt att arbeta med åtgärder och aktiviteter för minskad konsumtion och låta hållbarhet genomsyra upphandlingen.

Viktigt är också att öka förståelsen och kunskapen hos personalen angående organisationens konsumtion, energianvändning och dess klimatpåverkan.

Förslag på åtgärder skulle kunna vara:

- Utredda möjligheter att kommunalt driva återbruk av byggnadsmaterial
- Information till personal om vikten av minskad konsumtion ur klimat och miljösynpunkt

5.1.4. Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler

Strategisk inriktning

Ett effektivt och flexibelt energisystem är en grundförutsättning för omställningen till ett hållbart samhälle. Ett effektivt användande av energin frigör biobränsle för annan användning samt minskar organisationens sårbarhet och klimatpåverkan. Elproduktionen kommer alltmer ifrån väderberoende källor som vind, vatten och sol vilket innebär att den kommer att bli mer oförutsägbar. Detta kommer att ställa högre krav på tillgång till flera energikällor och teknik för att lagra energi. En avgörande faktor för ett framgångsrikt arbete inom denna inriktning är att organisationen satsar på ett systematiskt arbete för energieffektivisering och omställning till ett hållbart energisystem. Det är också viktigt att arbeta med incitament för att påverka användarnas beteende.

Förslag på åtgärder skulle kunna vara:

- Utredda förutsättningar för solenergi i kommunalt ägda byggnader
- Att effektivt renovera befintlig bebyggelse genom återbruk av material och undvika material av stål och betong (resurskrävande material).

5.1.5. Övrigt

Strategisk inriktning

Under denna kategori planeras åtgärder in som inte passar in under några av ovanstående fokusområden.

Förslag på åtgärder skulle kunna vara:

- Förankring av energi- och klimatstrategi

6. Handlingsplanen och dess uppföljning

Åtgärder och insatser ska arbetas fram och följas upp så länge som den antagna energi- och klimatstrategin är styrande för kommunens energi- och klimatarbete. Kommunledningen utser ansvarig att sammankalla kommunkoncernens arbets-grupp/tjänstemannagrupp. Denna grupp har till uppgift att årligen redovisa uppföljningen och genomförda åtgärder till kommunens ledningsgrupp. Åtgärder i handlingsplanen ska vara konkreta, genomförbara och uppföljningsbara. Handlingsplanen med åtgärder ska följa den årliga verksamhetsstyrningen och budgetarbetet för att skapa en kontinuitet i kommunens energi- och klimatarbete.

	Vad	Vem	Hur
Hur blev det?	Uppdatering av verksamheternas årliga energianvändning och klimatpåverkan	Energi-, miljö och klimatstrategerna	Genom anvisningarna i uppföljningsmanualen
Var är vi?	Analys av nuläge	Energi-, miljö och klimatstrategerna	Genom kommunikation med kommunledning och verksamheter
Vart ska vi?	Identifiera gällande målsättningar	Energi-, miljö och klimatstrategerna – Politiken	Politik och ledning visar färdriktning i antagen energi- och klimatstrategi
Hur gör vi?	Prioritering av åtgärder	Verksamhetschefer tillsammans med Energi-, miljö och klimatstrategerna	Med nulägesanalysen som underlag prioriteras åtgärder